

Varhaiskasvatuksen palveluverkko 2024

Sisältö

1. Johdanto	4
2. Lainsäädännöstä tulevat velvoitteet	6
3. Nykytila	7
3.1. Lapsimäärät	7
3.2. Osallistumisaste	9
3.3. Johtamiskokonaisuudet	10
4. Osallistaminen	12
4.1. Huoltajien kyselyn tulokset	12
4.2. Henkilöstön kyselyn tulokset	16
4.3. Yhteistyökumppaneiden huomioita	17
5. Erilaisia malleja tulevaisuuden varhaiskasvatuksen palveluverkoksi	18
5.1. Kielikylpy Tammikummussa	20
5.1.1. Lapsivaikutusten arviointi	21
5.1.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin	21
5.1.3. Vaikutus kielikylpyyn	22
5.1.4. Haasteet	22
5.2. Kielikylpy Pikku Akatemiassa	22
5.2.1. Lapsivaikutusten arviointi	23
5.2.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin	24
5.2.3. Vaikutus kielikylpyyn	24
5.2.4. Haasteet	24
5.3. Kielikylpy Sansinpellossa	24
5.3.1. Lapsivaikutusten arviointi	25
5.3.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin	26
5.3.3. Vaikutus kielikylpyyn	26
5.3.4. Haasteet	26
5.4. Kielikylpy jatkaa nykyisellään	26
5.4.1. Lapsivaikutusten arviointi	27
5.4.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin	28
5.4.3. Vaikutus kielikylpyyn	28
5.4.4. Haasteet	28
5.5. Kielikylpy Kasabergets daghem -yksikön tiloissa	28
5.5.1. Lapsivaikutusten arviointi	29

5.5.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin	30
5.5.3. Vaikutus kielikylpyyn	30
5.5.4. Haasteet	30
6. Johtopäätökset	31

1. Johdanto

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitystä käsiteltiin suomenkielisessä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnassa 25.10.2023 § 70, <https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023409-4> ja ruotsinkielisessä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnassa 1.11.2023 § 67, <https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023384-11>.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta palautti varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen seuraavin evästyksin:

- *”Osallistetaan perheet, henkilöstö ja muut tahot*
- *Lapsivaikutusten arviointi, ja muiden vaikutusten arviointi*
- *KH päätös Tammikummun päiväkodista 28.09.2020 § 165: ”...päiväkotirakennus suunnitellaan siten, että se soveltuu molempien kieliryhmien käyttöön”*
- *Kasabergetin tuleva täyttöaste*
- *Esiopetuksen ja koulun yhteistyön sujuminen. 6-vuotiaiden esiopetuksen siirtyminen uuteen alakoulurakennukseen*
- *Tiloista luopumisen perustelut*
- *Päiväkodin sijainnin merkitys kielikylpytoiminnan jatkuvuudelle. Kielikylpyyn hakeudutaan kaupungin kaikilta alueilta sen erityisluonteen vuoksi.*
- *Selvitetään vaihtoehto, jossa Kielikylpypäiväkotä siirtyy kokonaan Kasabergets daghemiin, ja päiväkodin koko kasvatetaan 6 ryhmäiseksi lasten yhtenäisen varhaiskasvatuspolun turvaamiseksi.”*

Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta päätti asiassa esityksen mukaisesti seuraavalla sanallisella lisäyksellä:

” Efter att Grankotten stängs vore det mest ändamålsenligt att koncentrera all svenskspråkig kommunal småbarnspedagogik till Kasabergets daghem, som då är det enda svenskspråkiga kommunala daghemmet i Grankulla. För att trygga kvaliteten på daghemsverksamheten för svenskspråkiga barn är det därmed angeläget att barnen på Grankotten får flytta in i Kasabergets daghem tillsammans med de andra svenska grupperna. Redan i nuläget är det svårt att rekrytera daghemspersonal på svenska, och det är dokumenterat lättare att rekrytera pedagoger till större enheter. I en större enhet kan man också vid behov sammanslå grupper då personal är frånvarande och man är tvungen att ordna vikariearrangemang internt.”

Tähän päivitettyyn varhaiskasvatuksen palveluverkosta koskevaa selvitystä varten tehdyt perheiden, henkilöstön ja muiden tahojen osallistaminen on kuvattu luvussa 4. Lisäksi selvityksen nykytilan kuvaus on päivitetty vastaamaan helmikuun 2024 tilannetta lasten määrän suhteen luvussa 3. Selvityksen lukuun 5 sisältyy erilaisia vaihtoehtoja tulevaisuuden palveluverkostoksi, ja eri vaihtoehtojen kohdalla on arvioitu vaikutukset lapsivaikutusten kannalta, henkilöstön ja johtamiskokonaisuuksien kannalta ja kielikylvyn kehittymisen kannalta.

2. Lainsäädännöstä tulevat velvoitteet

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön lähtökohtana on lapsen etu. Siksi myös varhaiskasvatuksen palveluverkostoa suunniteltaessa on hyvä pitää tavoitteena välttää varhaiskasvatuksessa jo olevien lasten ja perheiden siirtämistä yksiköstä toiseen toimintakielestä riippumatta, jos se ei ole välttämätöntä.

Toinen lainsäädännöstä nouseva tavoite on pyrkimys järjestää varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä, ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Varhaiskasvatuksen palveluverkostoa koskevia päätöksiä tehdessä on syytä kiinnittää huomiota varhaiskasvatuslain kohtaan, jonka mukaan lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta omalla äidinkielellään silloin, kun kunnassa järjestetään varhaiskasvatusta kyseisellä kielellä. Siten äidinkielellä annettavan varhaiskasvatuksen sijoittuminen on katsottava ensisijaiseksi suhteessa painotettuun toimintaan, kuten kielikylypytoiminta, joka on perheille vapaaehtoista. Tavoitteena on pidettävä kaupungin kieliryhmien yhdenvertainen kohtelu. Varhaiskasvatuksen saavutettavuus matkan lyhyden ja liikenneyhteyksien vuoksi on siksi ensisijaista lapsen äidinkielellä annettavassa varhaiskasvatuksessa.

Kielikylypymenetelmän kautta yksikielinen, valtakieliryhmään kuuluva perhe voi valita lapselleen kielikylypyvarhaiskasvatusta, jossa lapsi saavuttaa toiminnallisen kaksikielisyyden. Kielikylypy on perheelle vapaaehtoista ja perustuu aktiiviseen valintaan ja toimintaan erikseen hakeutumiseen. Kunnalla ei ole velvoitetta järjestää kielikylypytoimintaa. Kielikylypytoimintaa lapselleen haluava huoltaja valitsee aktiivisesti perheelleen toimivan ratkaisun, jolloin kielikylypytalon valinnalla voi vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuspaikan sijaintiin. Vaihtoehtona on luonnollisesti myös lapsen äidinkielellä annettava varhaiskasvatus, tai yksityiset vaihtoehdot.

3. Nykytila

Alla olevassa kartassa on merkitty varhaiskasvatusyksiköiden sijainnit nykytilanteessa. Suomenkielinen varhaiskasvatus on merkitty sinisellä, ruotsinkielinen keltaisella ja englanninkielinen punaisella.

3.1. Lapsimäärät

Alla olevissa taulukoissa on esitetty lapsimäärät yksiköittäin.

Kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ja lapset 13.2.2024 tilanteen mukaan

nimi	kieli	laskennalliset maksimipaikat (joista alle 3- vuotiaat)	lapsia yhteensä	yli 3v lapsia	alle 3v lapsia	HUOM!
KIELIKYLPY GRANI SPRÅKBAD	suomi (2 ryhmää), ruotsin kielen kielikylpy (2 ryhmää)	96 (12)	72	60	12	Kaksi ryhmää toimii väliaikaisesti Kasabergets daghemin tiloissa. Satuvuoren ryhmäperhepäiväkoti kuuluu hallinnollisesti samaan

						yksikköön. 1 ryhmätila tyhjiään korjaustöiden takia
PÄIVÄKOTI PIKKU AKATEMIA	suomi, 5 ryhmää	72 (12)	60	46	14	myös pienryhmä
SANSINPELLON PÄIVÄKOTI	suomi, 6 ryhmää	108 (24)	91	68	23	
TAMMIKUMMUN PÄIVÄKOTI	suomi, 2 ryhmää	78 (36)	11	5	6	myös vuorohoito 3 ryhmätilaa ottamatta käyttöön
SATUVUOREN RYHMÄPERHE-PÄIVÄKOTI	suomi, 1 ryhmä	8 (8)	8	1	7	toimii Kasabergets daghem:in kiinteistössä
DAGHEMMET GRANKOTTEN	ruotsi, 3 ryhmää	47 (12)	38	25	13	Kiinteistön jäljellä oleva käyttöikä epävarma. Rakennuksesta luovutaan varhaiskasvatuksen käytössä 1.8.2024
KASABERGETS DAGHEM	ruotsi, 4 ryhmää	66 (24)	59	38	21	Kiinteistössä 6 ryhmätilaa + pienryhmätila, joista 4 Kasabergets daghemin käytössä
FÖRSKOLAN VID GRANHULT	ruotsi, 4 ryhmää	56 (0)	47	47	0	vain esiopetusikäisiä lapsia
YHTEENSÄ		531 (128)	386	290	96	29 ryhmätilaa käytössä, lisäksi 4 tyhjää ryhmätilaa

Kasabergets daghem -yksikön täyttöaste, jota suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta erikseen pyysi selvittämään asian palautuksen yhteydessä, on kevätkaudella 2024 noin 90 %. Helmikuun alussa yksikön kahdessa alle 3-vuotiaiden lasten ryhmässä on yhteensä 23 lasta, joista 2 on täyttänyt 3 vuotta. Yksikön kahdessa 3–5 -vuotiaiden lasten ryhmässä on yhteensä 36 lasta. Täyttöaste 13.2. tilanteessa on 89 %. Lisäksi yksiköstä on myönnetty keväälle 2024 paikat kolmelle lapselle, joista 2 on alle 3-vuotiaita, minkä jälkeen yksikön täyttöaste on 94 %.

Alla olevassa taulukossa esitetään yksiköiden täyttöasteet 13.2. tilanteessa.

YKSIKKÖ	TÄYTTÖASTE	HUOM!
KIELIKYLPY GRANI SPRÅKBAD	96 %	
PÄIVÄKOTI PIKKU AKATEMIA	71 %	yksi lapsi aloittamassa keväällä 2024
SANSINPELLON PÄIVÄKOTI	85 %	kolme lasta aloittamassa keväällä 2024
TAMMIKUMMUN PÄIVÄKOTI	39 %	
SATUVUOREN RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI	100 %	
DAGHEMMET GRANKOTTEN	98 %	
KASABERGETS DAGHEM	89 %	kolme lasta aloittamassa keväällä 2024
FÖRSKOLAN VID GRANHULT	86 %	yksi lapsi aloittamassa keväällä 2024

Kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluverkoston kuuluu Kauniaisissa myös avoin perhetoiminta. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 18.12.2023 § 73, että avoimen perhetoiminnan sijoittumista muihin tiloihin tarkastellaan suunnittelukaudella. Avoimen perhetoiminnan sijoittumista nykyisiin päiväkoteihin ei kuitenkaan pidetä ensisijaisena ratkaisuna, vaan avoimen perhetoiminnan sijoittumiseen palataan erillisessä valmistelussa myöhemmin.

Yksityiset varhaiskasvatuspaikat ja kauniaislaiset lapset 13.2.2024 tilanteen mukaan. Kaikissa yksityisissä varhaiskasvatusyksiköissä on kauniaislaisten lisäksi asiakkaana myös muissa kaupungeissa asuvia lapsia.

nimi	kieli	laskennalliset maksimipaikat (joista alle 3- vuotiaat)	lapsia yhteensä	yli 3v lapsia	alle 3v lapsia	HUOM!
NORLANDIA GRANIITTI	suomi	45 (24)	33	21	12	14 (9 + 5) lapsista kauniaislaisia
PILKE ICEC KAUNIAINEN	englanti / suomi	120 (36)	116	79	37	46 (31 + 15) lapsista kauniaislaisia
ANKKALAMPI KAUNIAINEN	suomi / englanti	30 (8)	23	13	10	3 lapsista kauniaislaisia
DAGHEMMET GRYTET	ruotsi	(35 (0))	34	31	3	33 lapsista kauniaislaisia
DAGHEMMET LYAN	ruotsi	43 (13)	40	22	18	37 lapsista kauniaislaisia
EKEBO GRUPPFAMILJE- DAGHEM	ruotsi	12 (12)	12	6	6	5 lapsista kauniaislaisia

3.2. Osallistumisaste

Syyskuussa 2023 suomenkieliseen kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistui 226 lasta, joista 62 oli alle 3-vuotiaita. Ruotsinkieliseen kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistui 133 lasta, joista 25 oli alle 3-vuotiaita. Palvelusetelin avulla järjestettyyn suomenkieliseen varhaiskasvatukseen osallistui 20, ruotsinkieliseen 68 ja englanninkieliseen 47 lasta.

Helmikuussa 2024 suomenkieliseen kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistuu 242 lasta, joista 62 on alle 3-vuotiaita. Ruotsinkieliseen kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistuu 144

lasta, joista 34 on alle 3-vuotiaita. Palvelusetelin avulla järjestettyyn suomenkieliseen varhaiskasvatukseen osallistuu 14, ruotsinkieliseen 70 ja englanninkieliseen 46 lasta.

Yksityisen hoidon tukea sai vuonna 2023 keskimäärin 29 lasta /kk vaihdellen kuukausittain välillä 14–37 lasta. Kotihoidon tukea maksettiin keskimäärin 67 lapsesta /kk vaihdellen kuukausittain välillä 46–82 perhettä.

Kaunaisissa kolme vuotta täyttäneiden lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen on edelleen korkea. Kolme vuotta täyttäneiden lasten osallistumisaste on 96 %, ja alle 3-vuotiaistakin selvästi yli puolet osallistuu varhaiskasvatukseen. Yksityisen varhaiskasvatuksen tarpeeseen palvelusetelitoiminta vaikuttaa vastaavan varsin hyvin, mutta osa perheistä valitsee edelleen yksityisen hoidon tuella järjestettävän varhaiskasvatuksen lapselleen.

Viime vuosien osallistumisaste on esitetty alla olevassa taulukossa.

Osallistumisaste	Alle 3-vuotiaat	Yli 3-vuotiaat	Yhteensä
31.12.2023	60,7 % (133 / 219)	96,2 % (380 / 395)	76,8 %
31.8.2023	71,3 % (196 / 275)	95,1 % (292 / 307)	83,8 %
30.4.2023	62 % (165 / 266)	98,4 % (424 / 431)	84,5 %
31.12.2022	69,5 % (130 / 187)	97,4 % (413 / 424)	88,9 %
31.12.2021	41,1 % (109 / 265)	94,7 % (396 / 418)	73,9 %

3.3. Johtamiskokonaisuudet

Laadukas varhaiskasvatus edellyttää johtamista ja toimintakulttuurin kehittämistä. Varhaiskasvatusyksikön johtamisesta on säädetty varhaiskasvatuslain § 25 ja 31. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on arvioinut varhaiskasvatuksen johtamista vuosina 2021 – 2023 (Julkaisu 29:2023) ja todennut mm. seuraavaa:

Varhaiskasvatukseen on kohdistunut viimeisen vuosikymmenen aikana merkittäviä lainsäädännöllisiä ja opetussuunnitelmallisia muutoksia nopeassa tahdissa. Näiden lukuisten muutosten jalkauttaminen päiväkotien varhaiskasvatustoimintaan on keskeinen päiväkodin johtajan tehtävä. Varhaiskasvatuksen ja päiväkodin johtaminen on merkittävä alue laadukkaasti varhaiskasvatuksen turvaamisessa siten, että lapsen edun ensisijaisuus toteutuu arjen toiminnassa. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää huomiota päiväkodin johtajien mahdollisuuksiin vastata työlle asetettuihin tavoitteisiin ja odotuksiin sekä niihin rakenteisiin, jotka tukevat johtajaa työssään.

Kauniaisissa johtamiskokonaisuudet on pyritty pitämään kohtuullisina. Tällä hetkellä varhaiskasvatusyksikön johtajan virkoja on kuusi, joista yksi on täyttämättä. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 18.12.2023 § 73 päiväkotien johtamisrakennemuutoksista, parihoitajuudesta 1.8.2025 alkaen.

Johtamisen kehittäminen pari- tai apulaisjohtajamallin mukaisesti voi tulla kysymykseen yhdistämällä yksiköitä isommiksi kokonaisuuksiksi jakamalla esihenkilöiden vastuualueita uudella tavalla. Esimerkkinä tästä voidaan todeta malli, jossa isompaa kokonaisuutta yhteisvastuullisesti johtavasta johtajista toinen keskittyy asiakkuuksiin ja lapsiin, ja toinen henkilöstöön ja talouteen. Luvuissa 5 ja 6 on arvioitu eri ratkaisuvaihtoehtojen yhteydessä myös niiden vaikutus johtamiskokonaisuuksiin.

4. Osallistaminen

Huoltajia on kuultu kyselyllä, joka oli vastattavissa ajalla 24.11 – 4.12.2023. Vastausajan umpeuduttua havaittiin, että kahden yksikön asiakkaita oli vastannut selvästi muita vähemmän. Kyseisten yksiköiden osalta vastauksia pyydettiin lisää 11.12.2023 saakka. Huoltajien kyselyyn saatiin kaikkiaan 264 vastausta.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöä kuultiin kyselyllä, joka oli vastattavissa ajalla 8.12. – 19.12.2023. Henkilöstön kyselyyn saatiin 40 vastausta.

Yhteistyökumppaneita, kuten opetuspalveluja, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja, sosiaalipalveluja sekä sivistystoimen hallintoa pyydettiin vastaamaan palveluverkkoa koskeviin kysymyksiin 12.12.2023 lähetetyllä viestillä. Yhteistyökumppaneilta saatiin kaikkiaan 4 vastausta.

4.1. Huoltajien kyselyn tulokset

Huoltajille osoitetun kyselyn vastaajista 37 % oli 1–2-vuotiaan lapsen huoltaja, ja 63 % oli 3–5-vuotiaan lapsen huoltaja. 99 % vastaajista ilmoitti asuvansa Kauniaisissa. 74 % ilmoitti kotikielekseen suomen, 54 % ruotsin ja 11 % muun kielen.

Eniten vastauksia saatiin Kasabergets daghem -yksikön huoltajilta, 86 vastausta. Kielikyppy Grani Språkbad -yksikön huoltajilta saatiin 58 vastausta. Yli 20 vastausta saatiin lisäksi Daghemmet Grankotten (25), Daghemmet Lyan (24) sekä Sansinpellon päiväkotia (23) -yksiköiden huoltajilta. Alla olevassa taulukossa näkyy vastausten jakauma yksiköiden välillä sekä yksikkökohtainen vastausprosentti suhteessa asiakasperheiden määrään. Jos perhe on vastannut kyselyyn lapsikohtaisesti tai esim. perheen kumpikin aikuinen on vastannut kyselyyn erikseen, siitä voi aiheutua yli 100 % vastausprosentti.

	n	Prosentti	Yksikkökohtainen prosentti
Ankkalampi Kauniainen	0	0,0%	0,0%
Daghemmet Grankotten	25	9,8%	73,53%
Daghemmet Grytet	9	3,5%	27,27%
Daghemmet Lyan	23	9,0%	62,16%
Ekebo Gruppfamiljedaghem	1	0,4%	25,00%
Kasabergets daghem	86	33,7%	159,26%
Kielikylpy Grani Språkbad	58	22,7%	80,56%
Satuvuoren ryhmäperhepäiväkoti	4	1,6%	50,00%
Norlandia Graniitti	9	3,5%	56,25%
Pikku Akatemia	5	2,0%	8,47%
Pilke ICEC Kauniainen	11	4,3%	22,45%
Sansinpellon päiväkoti	19	7,5%	24,68%
Tammikummun päiväkoti	3	1,2%	30,00%
Muu, mikä (esim. lapsellani ei ole varhaiskasvatuspaikkaa)?	2	0,8%	

Kyselyyn vastanneista huoltajista valtaosalle tärkein varhaiskasvatuksen sijaintia koskeva tekijä oli varhaiskasvatusyksikön sijainti lähellä kotia. 82 % vastaajista ilmoitti tämän tärkeimmäksi asiaksi. Toiseksi tärkein oli varhaiskasvatusyksikön sijainti lähellä luontoa ja metsää (51 %) ja kolmanneksi tärkeintä varhaiskasvatusyksikön sijainti lähellä lapsen tulevaa koulua (40,6 %).

Kyselyyn vastanneista huoltajista suurin osa piti tärkeimpänä tekijänä yhteyksiin liittyen sitä, että varhaiskasvatusyksikkö on kävelyetäisyydellä (76 %). Toiseksi tärkeintä (42 %) oli se, että kulku autolla varhaiskasvatusyksikköön on vaivatonta. Hyvät julkiset kulkuyhteydet olivat tärkein asia vain 4 %:lle vastaajista.

Vastaajilla oli mahdollisuus tarkentaa näkemystään sijaintia ja yhteyksiä koskien avoimessa vastauksessa. Enemmistö, joka otti kantaa kohtuulliseen etäisyyteen kotoa varhaiskasvatukseen, piti kohtuullisena matkana 1–1,5 km (46 vastaajaa). Lähes yhtä monen (35 vastaajaa) piti kohtuullisena vain alle 1 km matkaa. Kuudelletoista (16) 2 km etäisyys tuntui vielä kohtuulliselta, ja viidelle (5) sitäkin pidempi matka. Lisäksi toivottiin varhaiskasvatusyksikön sijaintia työmatkan varrella ja lähellä juna-asemaa. Yksittäisissä kommentteissa todettiin kaiken olevan Kauniaisissa lähellä. Monet vastaajat totesivat kuljettavansa lapsensa varhaiskasvatukseen pyöräillen.

”Nykyinen 1,5 km on vielä sellainen, että sen voi lapsenkin kanssa kävellä, mikä on meistä tärkeää. Se antaa etätyöläiselle tarpeellisen reippailun luontevasti ja kasvattaa lasta hyötyliikuntaan sen sijaan, että oppisi ajatteluun, jonka mukaan joka paikkaan mennään autolla.”

”Kohtuullinen etäisyys noin 1–2 km. Tärkeintä on, ettei lapsemme joudu vaihtamaan päiväkotia. Jos lapsen pitäisi vaihtaa päiväkotia kauemmaksi, se tekisi arjesta ihan mahdottoman saada järjestymään (työmatkat ym). Muutimme Kauniaisiin sen takia, että päiväkotia ja koulu on lähellä. Toivomme, että päiväkotia olisi mahdollisimman lähellä, koska minulla ei ole autoa käytössä.”

”Daghemmet ska ligga på högst 10–15 min gångavstånd från hemmet. Vi har endast en bil i familjen, vilket innebär att det väldigt ofta är att gå till och från dagis som gäller. På så sätt vänjer sig också barnen vid att vara i trafiken, vilket är en enormt viktig vardagskompetens.”

”Man skall kunna gå eller cykla till enheten. Grankulla är ändå en ganska kompakt stad med korta avstånd. Att använda bil skulle vara det sista alternativet.”

Varhaiskasvatusyksiköiden kielisyyden osalta kyselyyn vastanneet pitivät toivottavimpana varhaiskasvatusyksikön yksikielisyyttä (58 %). Avovastauksissa tuli esille englanninkielisen varhaiskasvatuksen mahdollisuuden arvostus, sekä toive henkilöstön vahvalle (äidinkielenomaiselle) osaamiselle varhaiskasvatuksessa käytettävässä kielessä.

”Pidän tärkeimpänä sitä, että oli päiväkodin kieli sitten mikä tahansa, niin päiväkodin henkilökunta puhuu kyseistä kieltä virheettömästi.”

”Ytterst viktigt att daghemmet är enspråkigt svenskt med tanke på barnens språkutveckling, personalsituationen och svenskans ställning”

”Kaksikielisessä kaupungissa olisi järkevää hyödyntää ja edistää kaksikielisyyttä ja totuttaa lapsia toimimaan monikielisessä toimintaympäristössä mm. sijoittamalla ruotsin- ja suomenkielisiä yksiköitä ja lapsia samaan rakennukseen

tai toistensa välittömään läheisyyteen. Näin kaksikielisyydestä muotoutuu lapsille luonnollinen kasvuympäristö, joka osaltaan auttaa myöhemmässä vaiheessa suvaitsemaan erilaisuutta ja eri äidinkieltä puhuvia.”

Varhaiskasvatusyksiköiden toimintaan liittyvistä kysymyksistä vastaajille tärkeimmäksi nousi se, että sisarukset ovat samassa varhaiskasvatusyksikössä. Tämän nosti tärkeimmäksi 56 % vastaajista. Toinen tärkeä tekijä oli varhaiskasvatusyksikön monipuolinen piha, joka oli tärkein asia 17 %:lle vastaajista, ja toiseksi tärkein 38 %:lle vastaajista. Avovastauksissa tuotiin esille ammattitaitoisen, pysyvän henkilöstön arvostaminen, viihtyvyys ja rauhallinen sijainti.

”Äärimmäisen tärkeää päivähoitoa valittaessa on pätevä henkilöstö ja henkilöstöä riittävästi. Jokainen lapsi ansaitsee pedagogisesti pätevän opettajan suunnittelemaa ja toteuttamaa varhaiskasvatusta.”

”Ruotsinkielinen kielikylpy on äärimmäisen tärkeää kaksikielisessä Kauniaisissa - ja mielestämme vetovoimatekijänä ja imagollisesti jopa pakollisuus. Jotta kielikylpylölle saadaan tarpeeksi lapsia (koulu), tulee kielikylpy mahdollistaa tarpeeksi isolle joukolle pieniä lapsia, ja koska kielikylvyn tulisi päästä toimimaan yhden katon alla kuten lähtökohtaisesti muidenkin vk-yksiköiden, tulisi kielikylpypäiväkodin olla tarpeeksi suuri.”

”Enheten för småbarnspedagogik har tillräckligt med fast anställd personal och lågt utbyte i personalen.”

”Arjessa tärkeää on, että vienti ja haku sujuu, lapset ovat samassa yksikössä ja henkilökunta on tuttua ja turvallista. Kielikylpytoiminta on kuitenkin myös tärkeää ja sijoitus tulevaisuuteen, sen vuoksi voi viedä hieman kauemmaksi lapset. Perheiden on kuitenkin mietittävä arjessa jaksaminen pitkällä aikavälillä valintoja tehdessä.”

”On erittäin tärkeää, että suomenkieliset päiväkodit säilyvät eri puolilla Kauniaista ja Sansinpelto pysyy nykyisellään. Mielestäni palveluverkkoa kehittäessä ykkösprioriteetti pitää olla mahdollisimman vähäiset vaikutukset perheiden arkeen. Eli näkisin järkyttävänä, että jonkin päiväkodin lapset väistäisivät esim. kielikylvyn tai Grankottenin tieltä. Tärkeää on tasa-arvoinen kohtelu kaikille! Kaksi pelkästään suomenkielistä yksikköä pitää sijaita eri puolilla Kauniaista. Esim. itä-Kauniaista ei ole kohtuullista etäisyyttä ja yhtä bussiyhteyttä muualle kuin Sansinpeltoon.”

”Förslaget där Kasabergets daghem fungerar som en helt svenskspråkig enhet är den enda rimliga lösningen pga. att 1) som enda svenskspråkiga enheten måste den vara centralt belägen så att den kan nås från alla ställen i Grankulla, 2) den

befinner sig nära den svenskspråkiga förskolan och skolan. Svenska språket är inte ett val, medan de finskspråkiga föräldrarna kan välja enhet enligt egen prioritering (läge, språkbad, mm.).”[...]

4.2. Henkilöstön kyselyn tulokset

Kyselyyn vastanneiden työntekijöiden mielestä varhaiskasvatuksen sijaintia koskeva tekijä oli sijainti lähellä luontoa ja metsää (54 %). Muita tärkeitä asioita oli yksikön sijainti lähellä kotia sekä sijainti lähellä lasten tulevaa koulua. Kulkuyhteyksistä henkilöstölle tärkein oli hyvät julkiset kulkuyhteydet (47 %).

Varhaiskasvatusyksikön kieleen liittyen valtaosa (82 %) piti tärkeänä varhaiskasvatusyksikön yksikielisyyttä.

”Pääasia, että henkilökunnasta suurempi osa osaisi kyseistä kieltä hyvin, jotta lasten kielenkehityksen tukeminen onnistuisi.”

”Att enheten är svensk, med svensk personal.”

Toimintaan liittyen henkilöstö piti tärkeimpänä mahdollisuutta saada lapsille erityistä tukea pienryhmässä (38 %). Hieman useampi toivoi yksikön koon olevan mieluummin suuri kuin pieni. Myös monipuolinen piha ja sisäliikuntamahdollisuus nousivat tärkeiksi asioiksi henkilöstölle.

”Tilat mahdollistavat pedagogisesti laadukkaan ja monipuolisen toiminnan.”

”Gården är viktig, likaså lärmiljöerna inne, t.ex. smågruppsverksamhet, gymnastiksal.”

Avoimissa vastauksissa henkilöstö toi lisäksi esille viihtymisensä nykyisessä yksikössään.

”Sijainti on monelle työntekijälle tärkeä ja osalle se on ollut jopa suurin syy valita juuri kyseinen yksikkö työpaikakseen, joten en koe järkevänä muuttaa tätä asiaa. Mikäli asiaan tulisi muutos, on mahdollista, että osa työntekijöistä hakeutuu muualle töihin.”

4.3. Yhteistyökumppaneiden huomioita

Yhteistyökumppanit toivat oman toimintansa ja varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä koskien esille, että varhaiskasvatusyksiköiden sijainnilla ei ole yhteistyön kannalta merkitystä. Yhteistyö riippuu tahdosta, ei etäisyyksistä Kauniaisten kokoisessa kaupungissa.

Opetuspalvelujen näkökulmasta olisi tarkoituksenmukaista keskittää esiopetus nykyistä harvempiin yksiköihin nivelvaiheen sujuvoittamiseksi. Esimerkki ruotsinkielisen esiopetuksen keskittämisestä on ollut kannustava.

Lisäksi tuotiin esille erityisesti hyvinvointinäkökulmasta toive avoimen perhetoiminnan jatkumiselle.

Suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan asian palauttamisen yhteydessä huomioitavaksi pyytämä asia esiopetuksen ja koulun yhteistyön sujuminen, ja 6-vuotiaiden esiopetuksen siirtyminen uuteen alakoulurakennukseen ei kyselyn mukaan ole riippuvainen varhaiskasvatusyksiköiden sijainnista Kauniaisten kokoisessa kaupungissa. Koulun näkökulmasta olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että esiopetus keskitettäisiin nykyistä harvempiin yksiköihin nivelvaiheen sujuvoittamiseksi. Tämä toteutuu, jos uuden alakoulun rakentamisen yhteydessä 6-vuotiaiden tai mahdollinen kaksivuotinen esiopetus keskitetään koulun yhteyteen. Samassa yhteydessä olisi mahdollista kehittää joustavaa esi- ja alkuopetusta 5–8 -vuotiaille lapsille.

Jos esiopetus halutaan keskittää jo ennen uuden alakoulun valmistumista, se voidaan keskittää yhteen nykyisistä varhaiskasvatusyksiköistä. 5-vuotiaiden kielikylpy olisi tarkoituksenmukaista sijoittaa samaan yksikköön, missä myös 6-vuotiaiden kielikylpy järjestetään. Tavoitellessa tilannetta, jossa samaan yksikköön sijoittuisi koko suomenkielinen esiopetus sekä 5-vuotiaiden kielikylpy, tarkoitukseen soveltuisi Sansinpellon päiväkotit ja päiväkotit Pikku Akatemia. Silloin kielikylpytoiminnan laajentaminen 4-vuotiaisiin ei olisi mahdollista samassa yksikössä.

5. Erilaisia malleja tulevaisuuden varhaiskasvatuksen palveluverkoksi

Luvussa 3.1. on kuvattu tämänhetkinen varhaiskasvatusryhmien määrä, ja samassa luvussa on kuvattu yksiköiden täyttöasteet. Täyttöaste on usein matalampi toimintakauden alkaessa esim. elo-syyskuussa, ja korkeimmillaan kevätkaudella.

Varhaiskasvatuksen palveluverkoston lähtökohtana on se, että varhaiskasvatus luopuu Grankottenin käyttämästä kiinteistöstä 1.8.2024 ruotsinkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan päätöksen mukaisesti (1.11.2023 § 67, <https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023384-11>) sekä se, että Förskolan vid Granhult -yksikkö pysyy edelleen ruotsinkielisen esiopetuksen käytössä. Förskolan vid Granhult maksimikapasiteetti on 56 lasta. Alle esiopetusikäisten lasten kunnallista ruotsinkielistä varhaiskasvatusta varten on syytä varata noin kuusi–seitsemän ryhmää, joista vähintään kolmessa pystytään palvelemaan alle 3-vuotiaita lapsia. Paikkoja on syytä aiempien vuosien toteutuneiden lapsimäärien myötä varata noin 30 alle 3-vuotiaille lapsille ja noin 80 yli 3-vuotiaille lapsille.

Kasabergets daghem -kiinteistöstä on päätetty osoittaa kaksi ryhmätilaa kielikylypytoiminnalle toimintavuodelle 2022–2023 (Kaupunginhallitus 23.5.2022 § 79 <https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022241-6>). Tämän väliaikaisen, yhtä toimintavuotta koskevan ratkaisun perusteena oli tilojen vapautuminen Förskolan vid Granhult -yksikön käynnistyessä sekä tavanomaista suurempi esiopetusikäisten lasten määrä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. Käsittelyn yhteydessä suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta (SOVV 28.4.2022 § 19) edellytti, että asiaan palataan tilojen käytön ja jatkuvuuden sekä toiminnan suunnittelun ja varustelun osalta. Keväällä 2023 tiedossa olleiden, toimintakaudelle 2023–2024 ajoittuneiden Kielikylypy Grani Språkbad -yksikön korjaustoimenpiteiden vuoksi järjestelyä jatkettiin varhaiskasvatuksen sisäisin järjestelyin toimintakaudelle 2023–2024.

Tammikummun päiväkodin tarveselvitysvaiheessa Kaupunginhallitus päätti seuraavasti 28.09.2020 § 165:

KH hyväksyi liitteenä olevan Villa Anemonen tarveselvityksen. Lisäksi KH päätti, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa tulee olla mukana pedagoginen asiantuntija, WC-tilat tehdään soveltuvaksi pitkäaikaiseen päiväkotikäyttöön sekä, että päiväkotirakennus suunnitellaan siten, että se soveltuu molempien kieliryhmien käyttöön.

Seuraavana keväänä hankesuunnitelmavaiheessa, joka hyväksyttiin Kaupunginhallituksessa 12.4.2021 § 78 ja edelleen Kaupunginvaltuustossa 17.5.2021 § 19, sisältyy seuraava teksti:

Tarveselvityksen mukaan Villa Anemonen kiinteistöön sijoittuvan päiväkodin koko voisi olla siinä olevien neliömetrien mukaan laskettuna noin 4–5 ryhmää tai noin 87 lasta, jos 2 ryhmää olisi alle 3-vuotiaiden lasten ryhmiä. Kiinteistö soveltuu mm. sijaintinsa vuoksi vuorohoidon järjestämiseen. Tällöin Pikku Akatemian vuorohoitoryhmän toiminta siirtyisi sellaisenaan Villa Anemoneen, ja kiinteistöön voisi sijoittua sekä suomen- että ruotsinkielinen vuorohoitoryhmä, sekä 1–2 muuta varhaiskasvatusryhmää kummallakin kielellä. Varhaiskasvatusryhmien kielisyyttä joudutaan kuitenkin tarkastelemaan jatkuvasti siten, että tarjolla olevat varhaiskasvatusryhmät vastaavat kaupungissa esiintyvään varhaiskasvatuksen tarpeeseen. Nykytilanteessa näyttää siltä, että lisäryhmiä tarvitaan ensisijaisesti suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Yllä mainittujen tekijöiden seurauksena todetaan, että ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta palveluverkkoa koskeva tahtotila näkyy 1.11.2023 § 67, jonka mukaan ruotsinkielinen kunnallinen varhaiskasvatus järjestetään 1.8.2024 alkaen yksiköissä Kasabergets daghem (6 ryhmää + pienryhmä) sekä Förskolan vid Granhult (4 ryhmää).

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen osalta palveluverkostolle esitetään alla 5 vaihtoehtoa. Käytännössä vaihtoehdot riippuvat siitä, luovutaanko nykyisestä Kielikylpy Grani Språkbud -yksikön käyttämästä kiinteistöstä vai ei, sekä siitä, missä kiinteistössä kielikylpytoimintaa, pienryhmässä annettavaa tukea sekä vuorohoitoa jatkossa järjestetään. Mallien 5.1.–5.4. lähtökohdista on varhaiskasvatuksen palveluverkon tiivistäminen ja samalla kustannusten aleneminen Kielikylpy Grani Språkbud -yksikön nykyisen rakennuksen käytöstä luopumisen myötä. Silloin jokainen kunnallinen varhaiskasvatusyksikkö on tulevaisuudessa vähintään neljän ryhmän kokoinen, ja avoimen perhetoiminnan sijoittuminen nykyisten päiväkotien tiloihin ei ole mahdollista.

Lisäksi esitetään suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan erikseen pyytämä vaihtoehto, jossa Kielikylpypäiväkoti siirtyy kokonaan Kasabergets daghem-yksikön tiloihin, ja päiväkodin koko kasvatetaan 6-ryhmäiseksi lasten yhtenäisen varhaiskasvatuspolun turvaamiseksi (malli 5.4.).

Mallissa 5.5. nykyinen Kielikylpy Grani Språkbud -kiinteistö pysyy käytössä. Tällöin varhaiskasvatuksen palveluverkossa on ns. tyhjää tilaa, mikä on taloudellisesti epätarkoituksenmukaista. Kunnan taloudellinen tilanne edellyttää vastuullisuutta kiinteistöjen käytössä ja ylläpidossa, ja kaupungin tavoitteena on tarjota varhaiskasvatusta toiminnallisesti tarkoituksenmukaisissa, turvallisissa ja toimivissa tiloissa. Käyttöikänsä saavuttaneista ja epätarkoituksenmukaisista väliaikaisista tiloista kuten Metsämäja, Oasen ja Grankotten onkin osin jo luovuttu.

Lähtökohtana on pidetty, että kielikylpytoimintaa ei pirstaloida eri yksiköihin, vaan että nykyiset kaksi kielikylpyryhmää 5- ja 6-vuotiaille pysyvät samassa paikassa.

Ratkaisujen yhteydessä on esitetty ennakkovaikutusten arviointia lapsivaikutusten, henkilöstön ja johtamiskokonaisuuksien sekä erikseen kielikylvyn kannalta. Ratkaisujen haasteet ja lapsen edun mukaisuus ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus on todettu yhteenvedonomaaisesti.

5.1. Kielikylpy Tammikummussa

Tässä ratkaisussa kielikylpyryhmät siirtyvät suomenkieliseen päiväkoti Tammikummun päiväkotiin. Vuorohoito siirtyy takaisin Pikku Akatemiaan ja muu suomenkielinen varhaiskasvatus, mukaan lukien pienryhmä, keskitetään Pikku Akatemiaan ja Sansinpellon päiväkotiin.

Alla olevassa kartassa on merkittynä, millä kielillä eri puolilla kaupunkia on saatavilla varhaiskasvatusta yllä mainitun mallin mukaisesti, jos kielikylpy sijoittuu nykyisen päiväkoti Tammikummun päiväkodin tiloihin. Suomenkielinen varhaiskasvatus on merkitty sinisellä, ruotsinkielinen keltaisella ja englanninkielinen punaisella.

Ennakkovaikutusten arviointi:

Ratkaisussa tarkastusvaliokunnan esitys, jonka mukaan varhaiskasvatustyksiköitä sijaitsee eri puolilla kaupunkia, toteutuu maantieteellisen saavutettavuuden kannalta molemmille kieliryhmille hyvin, jos kielikylpytoiminta sijoittuu Tammikummun päiväkotiin. Suomenkielistä varhaiskasvatusta on saatavilla kaupungin eri puolilla, mikä mahdollistaa suomenkielisille perheille kohtuullisen lyhyen matkan varhaiskasvatukseen, eli lakisääteinen toiminta jatkuu kattavana. Johtamiskokonaisuuden kannalta ratkaisu on joustava, sillä Kielikylpypäiväkodilla ja Tammikummun päiväkodilla on nykytilanteessa sama johtaja.

5.1.1. Lapsivaikutusten arviointi

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat varsin harvoja lapsia ja perheitä. Satuvuoren ryhmäperhepäiväkodin sekä Kielikylpy Grani Språkbud -yksikön kolmen ryhmän lapset vaihtavat yksikköä (yhden ryhmän lapset siirtyvät perusopetukseen) Tammikummun päiväkodin tiloihin. Kielikylpytoiminta siirtyy kokonaisuutena, mikä mahdollistaa ystävyyssuhteiden säilymisen.

5.1.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa yksiköiden koko on 5, 5 ja 6 lapsiryhmää. Yksiköiden johtajien työympäristö pysyy lähes ennallaan.

5.1.3. Vaikutus kielikylpyyn

Kielikylpy-yksiköllä on tässä ratkaisussa oma, uusi yksikkö. Tila sopii erinomaisesti toimintaan, jossa kahdessa ryhmässä (5- ja 6- vuotiaat) on 21 lasta ja lisäksi nuoremmille sisaruksille pystytään tarjoamaan varhaiskasvatusta samassa yksikössä kolmessa ryhmässä. Kielikylpytoimintaa voidaan laajentaa kolme- ja neljävuotiaisiin lapsiin esimerkiksi osaaikaisesti pienryhmätoiminnan muodossa, jos ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus mahdollistaa sen. Kapasiteetti ei siten vähene nykytilanteesta.

Muita yksiköitä syrjäisemmäksi koettu sijainti saattaa tukea perheitä valitsemaan kielikylpypolku lapselleen juuri kielikylpyyn sitoutumisen vuoksi, ei yksikön sijainnin vuoksi, minkä myötä perheet saattaisivat sitoutua kielikylvyssä jatkamiseen myös perusopetuksen loppuun.

5.1.4. Haasteet

Haasteeksi muodostuu nykyisten kielikylpyperheiden mahdollinen tyytymättömyys nykyistä syrjäisempään sijaintiin, varsinkin jos kielikylpypolku alun perin on valittu päiväkodin sijainnin takia.

5.2. Kielikylpy Pikku Akatemiassa

Tässä ratkaisussa kielikylpyryhmät siirtyvät suomenkieliseen päiväkotikieliseen Pikku Akatemiaan. Vuorohoito jatkaa Tammikummun päiväkodissa, ja muu suomenkielinen varhaiskasvatus, mukaan lukien pienryhmä, keskitetään Tammikummun päiväkotiin ja Sansinpellon päiväkotiin.

Alla olevassa kartassa on merkittynä, millä kielillä eri puolilla kaupunkia on saatavilla varhaiskasvatusta yllä mainitun mallin mukaisesti, jos kielikylpy sijoittuu nykyisen päiväkotikieliseen Pikku Akatemian tiloihin. Suomenkielinen varhaiskasvatus on merkitty sinisellä, ruotsinkielinen keltaisella ja englanninkielinen punaisella.

Ennakkovaikutusten arviointi:

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat useita lapsia ja perheitä. Satuvuoren ryhmäperhepäiväkodin sekä Kielikylypy Grani Språkbad -yksikön kolmen ryhmän lapset vaihtavat yksikköä (yhden ryhmän lapset siirtyvät perusopetukseen) päiväkotikiikku Akatemian tiloihin, Päiväkotikiikku Akatemian suomenkielistä varhaiskasvatusta saavat lapset siirtyvät muihin suomenkielisiin yksiköihin.

Ratkaisussa tarkastusvaliokunnan esitys, jonka mukaan varhaiskasvatussyksiköitä sijaitsee eri puolilla kaupunkia, toteutuu maantieteellisen saavutettavuuden kannalta molemmille kieliryhmille hyvin, jos kielikylypytoiminta sijoittuu päiväkotikiikku Akatemiassa. Suomenkielistä varhaiskasvatusta on saatavilla kaupungin eri puolilla, mikä mahdollistaa suomenkielisille perheille kohtuullisen lyhyen matkan varhaiskasvatukseen, eli lakisääteinen toiminta jatkuu kattavana.

5.2.1. Lapsivaikutusten arviointi

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat lähes kaikkia suomenkielisen varhaiskasvatuksen asiakasperheitä ja lapsia. Suurimmat vaikutukset ovat päiväkotikiikku Akatemiassa ja Kielikylypypäiväkodissa. Kielikylypytoiminta siirtyy kokonaisuutena, mikä mahdollistaa ystävyyssuhteiden säilymisen.

5.2.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa yksiköiden koko on melko tasainen 5, 5 ja 6 lapsiryhmää. Osalla suomenkielisistä johtajista työympäristö vaihtuu.

5.2.3. Vaikutus kielikylpyyn

Kielikylpy-yksiköllä on tässä ratkaisussa oma yksikkö varsin keskeisellä sijainnilla. Tila sopii erinomaisesti toimintaan, jossa kahdessa ryhmässä (5- ja 6- vuotiaat) on 21 lasta ja lisäksi nuoremmille sisaruksille pystytään tarjoamaan varhaiskasvatusta samassa yksikössä kolmessa ryhmässä. Kielikylpytoimintaa voidaan laajentaa kolme- ja neljävuotiaisiin lapsiin, jos ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus mahdollistaa sen. Kapasiteetti ei siten vähene nykytilanteesta.

5.2.4. Haasteet

Haasteeksi muodostuu useaa lasta ja perhettä koskeva siirtyminen yksiköstä toiseen, minkä voi odottaa aiheuttavan tyytymättömyyttä perheissä erityisesti Pikku Akatemiaa koskien. Ratkaisu on joidenkin lasten edun vastainen, mutta taloudellisesti tarkoituksenmukainen, kun tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan.

5.3. Kielikylpy Sansinpellossa

Kielikylpyryhmät siirtyvät suomenkieliseen Sansinpellon päiväkotiin. Vuorohoito jatkaa Tammikummun päiväkodissa ja muu suomenkielinen varhaiskasvatus, mukaan lukien pienryhmä, keskitetään Pikku Akatemiaan ja Tammikummun päiväkotiin.

Alla olevassa kartassa on merkittynä, millä kielillä eri puolilla kaupunkia on saatavilla varhaiskasvatusta yllä mainitun mallin mukaisesti, jos kielikylpy sijoittuu nykyisen päiväkotit Sansinpellon päiväkodin tiloihin. Suomenkielinen varhaiskasvatus on merkitty sinisellä, ruotsinkielinen keltaisella ja englanninkielinen punaisella.

Ennakkovaikutusten arviointi:

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat useita lapsia ja perheitä. Satuvuoren ryhmäperhepäiväkodin sekä Kielikylypy Grani Språkbud -yksikön kolmen ryhmän lapset vaihtavat yksikköä (yhden ryhmän lapset siirtyvät perusopetukseen) Sansinpellon päiväkodin tiloihin. Sansinpellon päiväkodin suomenkielistä varhaiskasvatusta saavat lapset siirtyvät muihin suomenkielisiin yksiköihin.

Ratkaisussa tarkastusvaliokunnan esitys, jonka mukaan varhaiskasvatussyksiköitä sijaitsee eri puolilla kaupunkia, ei toteudu maantieteellisen saavutettavuuden kannalta ihanteellisesti, jos kielikylypytoiminta sijoittuu Sansinpellon päiväkotiin, sillä silloin suomenkielistä varhaiskasvatusta on saatavilla ainoastaan kaupungin pohjoisosassa.

5.3.1. Lapsivaikutusten arviointi

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat varsin harvoja lapsia ja perheitä muissa yksiköissä, mutta lähes jokaista Sansinpellon päiväkodissa olevaa lasta ja perhettä. Kuvatussa ratkaisussa Satuvuoren ryhmäperhepäiväkodin sekä Kielikylypy Grani Språkbud -yksikön kolmen ryhmän lapset vaihtavat yksikköä (yhden ryhmän lapset siirtyvät perusopetukseen) Sansinpellon tiloihin. Kielikylypytoiminta siirtyy kokonaisuutena, mikä mahdollistaa ystävyyssuhteiden säilymisen.

5.3.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa suurin yksikkökoko on kielikylvyn 6 lapsiryhmää, ja muiden yksiköiden koko on 5 lapsiryhmää.

5.3.3. Vaikutus kielikylpyyn

Kielikylpy-yksiköllä on tässä ratkaisussa oma yksikkö. Tila sopii erinomaisesti toimintaan, jossa kahdessa ryhmässä (5- ja 6- vuotiaat) on 21 lasta ja lisäksi nuoremmille sisaruksille pystytään tarjoamaan varhaiskasvatusta samassa yksikössä neljässä ryhmässä. Kielikylpytoimintaa voidaan laajentaa kolme- ja neljävuotiaisiin lapsiin, jos ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus mahdollistaa sen. Kapasiteetti kasvaa nykytilanteesta. Kielikylpypolun valinta sijainnin perusteella saattaa johtaa perheiden heikompaan pitkän tähtäimen sitoutumista kielikylpypolkuun.

5.3.4. Haasteet

Sansinpellon päiväkodin nykyisten asiakkaiden kannalta ratkaisu on haasteellinen ja johtaa yksikön vaihtumiseen, kun suomenkielinen varhaiskasvatus painottuu ainoastaan kaupungin pohjoisosaan. Ratkaisu on joidenkin lasten edun vastainen, mutta taloudellisesti tarkoituksenmukainen, kun tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan.

5.4. Kielikylpy jatkaa nykyisellään

Tässä ratkaisussa, jossa muutosten määrä minimoidaan, kielikylpy jatkaa nykyisessä kiinteistössään. Tässä ratkaisussa ruotsinkielinen varhaiskasvatus järjestetään Kasabergets daghem -yksikössä sekä esiopetusyksikössä Förskolan vid Granhult. Kielikylpypäiväkoti toimii kolmiryhmäisenä nykyisessä kiinteistössään. Muut suomenkieliset yksiköt jatkavat entisellään.

Alla olevassa kartassa on merkittynä, millä kielillä eri puolilla kaupunkia on saatavilla varhaiskasvatusta yllä mainitun mallin mukaisesti, jos kielikylpy jatkaa nykyisellään. Suomenkielinen varhaiskasvatus on merkitty sinisellä, ruotsinkielinen keltaisella ja englanninkielinen punaisella.

Ennakkovaikutusten arviointi:

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat mahdollisimman harvoja lapsia ja perheitä. Satuvuoren ryhmäperhepäiväkodin sekä Kieilikylpy Grani Språkbad -yksikön kolmen ryhmän lapset tiivistävät toimintansa Kieilikylpy Grani Språkbad -yksikön kolmeen ryhmätilaan. Muut suomenkieliset varhaiskasvatusyksiköt jatkavat toimintaansa nykyisellään.

Ratkaisussa tarkastusvaliokunnan esitys, jonka mukaan varhaiskasvatusyksiköitä sijaitsee eri puolilla kaupunkia, toteutuu maantieteellisen saavutettavuuden kannalta molemmille kieliryhmille hyvin, jos kieilikylpytoiminta jatkuu nykyisessä kiinteistössään. Suomenkielistä varhaiskasvatusta on saatavilla kaupungin eri puolilla, mikä mahdollistaa suomenkielisille perheille kohtuullisen lyhyen matkan varhaiskasvatukseen. Johtamiskokonaisuuden kannalta ratkaisu on joustava, sillä Kieilikylpypäiväkodilla ja Tammikummun päiväkodilla on nykytilanteessa sama johtaja.

5.4.1. Lapsivaikutusten arviointi

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat varsin harvoja lapsia ja perheitä kesästä 2024. Satuvuoren ryhmäperhepäiväkodin lapset siirtyvät Kieilikylpy Grani Språkbad -yksikköön.

5.4.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin

Tämä ratkaisu ei tuo muutoksia nykytilanteeseen suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. Yhden johtajan johtamiskokonaisuus jakautuu kahden pienehkön yksikön välille, mikä tuo toimintaan haavoittuvuutta. Muiden johtajien johtamiskokonaisuus on 5 ja 6 lapsiryhmää.

5.4.3. Vaikutus kielikylpyyn

Kielikylpy-yksiköllä on tässä ratkaisussa oma yksikkö, jonka sijainti ei muutu. Kielikylpytoiminnan laajentaminen nelivuotiaisiin lapsiin ei ole mahdollista. Koska yksikön koko muuttuu kolmiryhmäiseksi, yksikössä toimii 6-vuotiaiden kielikylpyesiopetus, 5-vuotiaiden kielikylpy sekä yksi ryhmä nuoremmille sisaruksille. Koska toiminnassa tällä hetkellä on mukana enemmän alle 5-vuotiaita lapsia kuin yhteen ryhmään mahtuu, 2019 ja 2020 syntyneitä lapsia voi aloittaa kielikylvyssä tavallista selvästi tavallista vähemmän, ja yhtään uutta lasta ei voida valita yksikköön syyskaudesta 2024, ellei yhtään yksikössä nyt olevaa lasta luovu paikastaan.

5.4.4. Haasteet

Haasteeksi muodostuu kielikylpy-yksikön pienuus, mikä aiheuttaa tilapäisen notkahduksen 2019 ja 2020 syntyneiden lasten ikäluokan kielikylpytoiminnalle. Tilanne korjaantuu seuraavina vuosina, mutta vuosina 2026 ja 2027 perusopetukseen siirtyvät kielikylpyryhmät ovat joko hyvin pieniä, tai lapset ovat saaneet varsin erimääräisesti kielikylpyä ennen koulun alkua. Koska muutoksia on vähän, ratkaisu on pääasiassa lasten edun mukainen, mutta taloudellisesti ja toiminnallisesti epätarkoituksenmukainen.

5.5. Kielikylpy Kasabergets daghem -yksikön tiloissa

Tässä suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan erikseen selvitettäväksi pyytämässä ratkaisussa ruotsinkielinen toiminta keskittyisi kesästä 2024 alkaen kolmeen yksikköön: Förskolan vid Granhult -yksikköön sekä kahteen nykyisiin suomenkieliseen varhaiskasvatusyksikköön: Sansinpellon päiväkotia ja Tammikummun päiväkotia. Tammikummun päiväkotia on samoin vaikutuksin vaihdettavissa tässä päiväkotia Pikku Akatemiaan.

Alla olevassa kartassa on merkittynä, millä kielillä eri puolilla kaupunkia olisi saatavilla varhaiskasvatusta yllä mainitun mallin mukaisesti, jos kielikylpy sijoittuisi nykyisen Kasabergets daghem -yksikön tiloihin. Suomenkielinen varhaiskasvatus on merkitty sinisellä, ruotsinkielinen keltaisella ja englanninkielinen punaisella.

Ennakkovaikutusten arviointi:

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat useita lapsia ja perheitä. Kasabergets daghem -yksikön sekä Kielikylypy Grani Språkbad -yksikön kahden ryhmän lapset vaihtavat yksikköä. Muut suomenkieliset varhaiskasvatusyksiköt jatkavat toimintaansa nykyisellään siltä osin kuin eivät tee tilaa yksikkönsä tuleville ruotsinkielisille ryhmille.

Ratkaisussa tarkastusvaliokunnan esitys, jonka mukaan varhaiskasvatusyksiköitä sijaitsee eri puolilla kaupunkia, toteutuu maantieteellisen saavutettavuuden kannalta suomenkielisten lasten ja perheiden kannalta hyvin, mutta ruotsinkielisten lasten ja perheiden kannalta huonommin. Suomenkielistä varhaiskasvatusta on saatavilla kaupungin eri puolilla, mikä mahdollistaa suomenkielisille perheille kohtuullisen lyhyen matkan varhaiskasvatukseen. Jo pienehköjen päiväkotien toiminnan jakautuminen kahden kieliryhmän välille tekee toiminnasta arjessa haavoittuvan ja vaikeasti toteutettavan ja vaikeuttaa henkilöstön saatavuutta.

5.5.1. Lapsivaikutusten arviointi

Kuvatussa ratkaisussa muutokset koskevat jokaista alle esiopetusikäistä ruotsinkielistä lasta ja heidän perheitään kesästä 2024 alkaen, mutta ei juuri vaikuta suomenkielisiin lapsiin ja heidän perheisiinsä. Jo varhaiskasvatuksessa olevien lasten nuoremmille sisaruksille paikan saaminen samalla kielellä samasta yksiköstä kuin vanhempi sisarus, on nykyistä haasteellisempaa.

5.5.2. Vaikutus henkilöstöön ja johtamiskokonaisuuksiin

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa johtaminen muodostuu haasteelliseksi ja pirstaleiseksi ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen koostuessa kahdesta noin 3 ryhmän yksiköstä sekä yhdestä 4 ryhmän esiopetusyksiköstä. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa yksiköiden koko vaihtelee kahden ja seitsemän lapsiryhmän välillä ja hajautuu useaan rakennukseen, mikä myös aiheuttaa pirstaloitumista ja haavoittuvuutta arjessa, mikä lisää kustannuksia ja vaikeuttaa toiminnan järjestämistä.

5.5.3. Vaikutus kielikylpyyn

Kielikylpy-yksiköllä on tässä ratkaisussa oma yksikkö. Tila sopii erinomaisesti toimintaan, jossa kahdessa ryhmässä (5- ja 6- vuotiaat) on 21 lasta ja lisäksi nuoremmille sisaruksille pystytään tarjoamaan varhaiskasvatusta samassa yksikössä kolmessa ryhmässä. Kielikylpytoimintaa voidaan laajentaa kolme- ja neljävuotiaisiin lapsiin, jos ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus mahdollistaa sen. Kapasiteetti kasvaa nykytilanteesta. Kielikylppöpolun valinta sijainnin perusteella saattaa johtaa perheiden heikompaan pitkän tähtäimen sitoutumista kielikylppöpolkuun.

5.5.4. Haasteet

Haasteeksi muodostuu varhaiskasvatuskokonaisuuksien pienuus sekä suomen- että ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa, mikä pirstaloi toimintaa tehden siitä haavoittuvan ja vaikeasti toteutettavan. Henkilöstön saatavuus, viihtyvyys ja pysyvyys kaksikielisissä yksiköissä on havaittu olevan yksikielisiä yksiköitä vaikeampaa. Tällöin sijauskustannukset kasvavat, ja pysyvien ja turvallisten ihmissuhteiden tarjoaminen varhaiskasvatuksessa oleville lapsille toteutuu nykytilannetta heikommin. Ratkaisu on usean lapsen edun vastainen ja aiheuttaa henkilöstömenojen lisäkustannuksia.

6. Johtopäätökset

Varhaiskasvatuksen järjestämisessä kunnan tulee ensisijaisesti huomioida lapsen etu (Varhaiskasvatuslaki 540 / 2018, § 4). Siksi on pidettävä tavoitteena välttää varhaiskasvatuksessa jo olevien lasten ja perheiden siirtämistä yksiköstä toiseen toimintakielestä riippumatta, jos se ei ole välttämätöntä. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet (Varhaiskasvatuslaki § 5).

Varhaiskasvatuksen palveluverkoston koskevia päätöksiä tehdessä on syytä kiinnittää huomiota varhaiskasvatuslain kohtaan, jonka mukaan lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta äidinkielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä (Varhaiskasvatuslaki § 8). Siten äidinkielellä annettavan varhaiskasvatuksen sijoittuminen on katsottava ensisijaiseksi suhteessa painotettuun toimintaan, kuten kielikylypytoiminta, joka on perheille vapaaehtoista. Tavoitteena on pidettävä kaupungin kieliryhmien yhdenvertainen kohtelu. Tarkastusvaliokunta on arviointikertomuksessaan 2021 esittänyt, että päiväkotien tulisi sijaita eri puolilla Kauniaisissa (SOVV 22.9.2022 § 48). Varhaiskasvatuksen saavutettavuus matkan lyhyden ja liikenneyhteyksien vuoksi on ensisijaista lapsen äidinkielellä annettavassa varhaiskasvatuksessa.

Kielikylypy on yksikielisille, valtakieliryhmään kuuluville perheille suunnattua vapaaehtoista toimintaa, jossa lapsi saavuttaa toiminnallisen kaksikielisyyden kielikylypymenetelmän kautta. Kunnalla ei ole velvoitetta järjestää kielikylypytoimintaa. Sisällöllisesti painotettua varhaiskasvatusta kuten kielikylypyä lapselleen toivovalla huoltajalla on mahdollisuus valita lapselleen myös äidinkielellä annettavan varhaiskasvatuksen, jos kokee kielikylypypäiväkodin sijainnin itselleen epätarkoituksenmukaiseksi, eikä kielikylyvyn houkuttelevuus itsessään riitä kumoamaan tätä kokemusta.

Joissain lähialueen kunnissa on perustettu suuria kaksikielisiä yksiköitä. Silloin kullakin kielellä yksiköissä toimii useampi lapsiryhmä, ja suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus toimivat erillisinä hallinnollisina kokonaisuuksina. Koska Kauniaisissa yksiköiden koko on varsin pieni (3–7 ryhmää), kaksikieliset yksiköt eivät Kauniaisissa ole tarkoituksenmukaisia. Yksiköillä tulee olla läsnä oleva johtaja, ja riittävästi pedagogisesti osaavaa henkilöstöä kullakin kielellä, jotta äkillisiin tilanteisiin kuten sijaistarpeisiin pystytään vastaamaan yksikössä. Rekrytoinnin on todettu olevan haastavampaa kaksikielisiin kuin yksikielisiin yksiköihin, mikä vaikeuttaa jo entisestään alaa koskevaa henkilöstön saatavuushaastetta. Kauniaisten kaupunki haluaa strategian mukaan olla sekä hyvä työnantaja että tarjota laadukasta varhaiskasvatusta. Siten henkilöstön sekä kyselyyn vastanneiden huoltajien vahva toive varhaiskasvatusyksiköiden yksikielisyydestä on päätöstä tehdessä huomioitava.

Toteutettavissa olevia ratkaisuja luvussa 5 esitetyistä ratkaisumalleista ovat käytännössä vaihtoehdot 5.1.–5.3. Ratkaisussa 5.1. kielikylpytoiminta keskitetään Tammikummun päiväkotiiin, ratkaisussa 5.2. kielikylpytoiminta keskitetään Pikku Akatemiaan ja ratkaisussa 5.3. kielikylpytoiminta keskitetään Sansinpellon päiväkotiiin.

Varhaiskasvatuksen palveluverkosto vaikuttaa monen kauniaislaisen perheen arkeen, ja on monelle tärkeä asia. Tästä kertoo paitsi kyselyyn vastanneiden vastaukset, jotka on esitetty luvussa 4.1., myös kaupungille saapuneet kirjelmät. Kirjelmät ovat oheismateriaalina.

Edellä mainittuihin perusteluihin nojaten kappaleessa 5 kuvattujen vaihtoehtojen tarkastelun pohjalta lapsen edun kannalta, henkilöstön ja johtamisen kannalta sekä taloudellisen kestävyuden kokonaisuuden sekä kielikylpytoiminnan pitkäjänteisyyden kannalta perusteltu vaihtoehto on 5.1. mukainen vaihtoehto, jossa kielikylpytoiminta keskitetään uuteen Tammikummun päiväkotiiin seuraavin perusteluin:

- Muutokset koskevat mahdollisimman harvoja lapsia ja perheitä, mikä on mahdollisimman monen lapsen edun mukaista (vrt. Varhaiskasvatuslaki § 4).
- Ratkaisu mahdollistaa kielikylvyn kehittämisen ja laajentamisen nykyistä nuoremmille lapsille.
- Johtamiskokonaisuuden kannalta tämä ratkaisu tarjoaa henkilöstölle mahdollisimman pysyvät työskentelyolosuhteet tarkoituksenmukaisissa tiloissa (vrt. Varhaiskasvatuslaki § 3, kohta 5).
- Taloudellisesti ratkaisu on myös tarkoituksenmukainen, koska se mahdollistaa toiminnan tiivistämisen nykyistä harvempiin rakennuksiin, mikä säästää kustannuksia samalla luopuen tarpeettomasta lisätilasta (vrt. Varhaiskasvatuslaki § 3, kohta 4).
- Ratkaisu mahdollistaa tilapäisistä, epätarkoituksenmukaisista ja käyttöikänsä saavuttaneista rakennuksista luopumisen varhaiskasvatuksen käytössä, mikä vähentää kiinteistöjä koskevia äkillisiä riskejä tulevaisuudessa.